

SOCOTEALA

– Așadar, asta a fost! – spuse Gabriel, scuturându-și atent piepții cămășii de firimituri. Se aflau în camera de zi, printre resturi de ospăț. Sora lui, Amelia, păstrase, pe timpul mesei, o tăcere apăsătoare, aruncându-i arțagoasă jumătăți de vorbe și priviri încărcate de reproș.

– Știi de când n-am mai intrat în camera asta? Cred că de douăj' cinci, ba nu, de treij' de ani.

Amelia începuse să adune vasele de pe masă. Îi culegea mucerile de țigară de prin pahare, concentrată ca o pasăre-sanitar. Era „camera cu monștri”, se petrecuseră atâtea acolo, știau amândoi, așa că, de fapt, pentru Amelia, el nu plecase niciodată din camera aceea. Acum Amelia se prefăcea că nu-l bagă în seamă. Uneori rămânea înțepenită la o vorbă de-a lui, într-o poză uimită, privindu-l scandalizată.

– De când m-am dus la armată. Tu nici nu știi... erai plecată la Craiova. Stai o minută, spuse și-și luă de pe tavă paharul, mai am o picătură. Turnă peste picătură încă două degete.

– Asta a fost – spuse el, clătinând paharul. Se duse și bietu' tata. Amelia îl privi dând din cap muștrător. De multă vreme Gabriel rupsese legăturile cu tatăl lui, cu familia, și se mulțumea să dea, când și când, câte un telefon care se termina mereu abrupt, pe un ton iritat și ultimativ.

– A, stai că nu e tot. Uite, să-ți spună și unchiul, cât a stat în letargie, ultimele trei zile adică, trei zile a agonizat, tata, bietul tata, tot spunea ceva de un testament, de moștenire.

– Ce testament? Asta e o chestie nouă... Ce testament ar fi putut lăsa? Tata ura notarii. N-am mai auzit chestia asta.

Amelia îl privi muștrător cum își umple din nou paharul, vociferând să-i distragă atenția.

– Tu cum să auzi? Tu tot timpul vorbești...

Gabriel vru să mai spună ceva, dar preferă să-și aprindă țigara și-apoi să-și facă de lucru cu șervetul moleșit, care nu mai voia să-și păstreze forma inițială de con. Fața de masă era mizerabilă, plină de firimituri, resturi și pete care păreau că sângerează din tăblia agonică. Amelia încerca palidă să scape de murdăria aceea aproape vie, ca o carne jupuită. Gabriel o urmărea hipnotizat.

– M-am gândit că ar trebui să ne hotărâm dacă e cazul să căutăm testamentul sau să ne facem că nu știm nimic, să împărțim resturile astea și să ne vedem de drum. Eu zic că e mai bine să-l căutăm și așa spune și unchiul.

– Voi, femeile, psalmodie Gabriel cu limbă leneșă. Voi, femeile, cum aveți voi talentul să planificați belele... Gabriel se extrase greoi din fotoliu și se puse în fața ferestrei. Gândea cu oarecare greutate – din pricina mâncării sau a băuturii? În spatele curții, în noptosul platan se scuturau niște umbre spânzurate. Aproape că le auzea foșnetul, șoaptele.

– Adică împărțim totul, vindem casa (că o vindem, să fii sigură, am nevoie de bani) și, mai la urmă, apare testamentul. Ia, imaginează-ți! Ce ne facem dup-aia?

– N-are cum să apară. Singurul cu care mai păstrase legătura, în afară de mine, era unchiul. El nu știe nimic, eu nu știu nimic, nimeni nu știe nimic, doar ți-am spus. Doar bâiguia ceva despre testament, nu se prea înțelegea, poate doar regreta că nu și-a întocmit unul, cine mai poate ști...

Gabriel tresări: pendula începu să bată din senin. Îi privi câteva momente cadranul afumat, parcă reamintindu-și ceva.

– Ce pendulă tâmpită, nici măcar nu bate la fix! – se rățoi din senin, aproape vărsând paharul. Numai gioarse... Și javrele-alea de cărți, la ce dracu' i-or fi trebuit?... Și, mă rog, ce se întâmplă dacă, după aceea, unul dintre noi găsește prin toată hârțogăraia asta testamentul? Plecă brusc de la fereastră și se aruncă pe scaun.

– Uite ce e, lasă paharul ăla. Nu știu ce face cu el cine-l găsește. Îl distruge. Îl rupe, îl pune pe foc. Sau poate-l păstrează...

– Să-l pună pe foc? Ce tot ai, soro, cu aruncatul și distrusul? Cred că trei sferturi din viață te-ai distrat distrugând ce ai strâns în sfertul rămas. Așa ai făcut mereu. Dacă nu era vreo boarfă de-a ta, trebuia aruncată la gunoi, pusă pe foc. Cum vine asta, să găsească testamentul și să-l pună pe foc? A da, dacă te dezavantajează, corect, sunt convins că așa ai face. Însă dacă e un testament avantajos pentru tine? Să zicem că și-a lăsat averea pe mâna unuia dintre noi, ție, ca de par exemplă. E? Ce ai face? L-ai pune pe foc? Ce porcărie, tata nu trebuia să umble cu lucruri de-astea, trebuia să fie mai grijuliu sau măcar mai clar...

Amelia îl opri cu vocea pițigăiată de furie. Sau de panică?

– Pe tine nu te va avantaja niciun testament, stai liniștit... În zilele alea nici nu mai știa cum te cheamă, te uitase, te confunda cu Iulian. De câte ori nu a vorbit unchi-tu (ăla de-l faci tu de trei parale!) în numele tău, încercând să te imite, să nu te uite taică-tu! Și-apoi n-auzi nimic cu clăpăugele-alea, mai lasă paharul ăla, te-ai strâmbat de cât ai băut. A lăsat un testament – îl căutam sau nu, asta am zis, dac-ai fi băut mai puțin, înțelegeai. Adică nu-i musai, eu doar îți spun de posibilitate. Po-si-bi-li-ta-te. Dac-ai fi băut mai puțin nici nu era nevoie de testament, înțelegi? De treizeci de ani îți tot spun când apuc...

– De treizeci de ani... treizeci de ani... D-aia ne-am și văzut atât de des! Tot îmi spui câte ceva, iar eu trebuie

să ascult, că ești surioara și femeia în casă, și uite așa îmi ajunge pentru alți trei' de ani – protestă Gabriel agitând palmele a negație și parodiind-o. Ești superioară... Mno, nu te uiți la tine? Dacă s-ar face concurs național pentru cele mai multe ocazii ratate în viață, ai fi pe locul întâi.

Simți în plex lovitura. Îi trecură prin minte căsătoria cu Iulian, moartea lui Claudiu de care și acum, după douăzeci și cinci de ani, se simțea vinovată (și, cumva, chiar era), nenumăratele servicii prost plătite cu bani și viață, mizerabilele case cu chirie și baie comună pe care le schimbase ani la rând, sexul grăbit, făcut din obligație sau sport, nu prea diferit de o partidă de dat cu aspiratorul, mama, singura care o proteja de lumea bărbaților și o primea noaptea în patul ei, să o apere de monștrii din cameră (era, de fapt, fratele ei care-și punea un cearceaf pe cap și vorbea cavernos), mișcarea pendulară și gravitațională în jurul familiei și casei bătrânești, în încercarea disperată și mereu ratată de a-și construi o realitate doar a ei, sfârșind mereu fiecare ciclu de viață în cămăruța ei cu monștri din casa mamei, chiar și mirosul aspru, acru, al hainelor bătrânului tată pe care-l spăla și-l bărbierea la un ciob de oglindă, umplându-i fața cu bucățele de hârtie igienică, pentru a acoperi tăieturile, bezna camerelor nelocuite din această casă unde se temea să intre pentru că monstrul era încă în dulap. Toate acestea și multe altele, ca niște mici torenți de mâl curgând pe grohotișul vieții, o aduseseră aici, la masă, stând de vorbă cu un străin pe care putea să jure că nu-l văzuse niciodată în viața ei, doar în vreun vis straniu, dar cu care împărțea carnea, sângele, părinții și ceva de animal hăituit care atacă să se apere. Se sprijini de masă: avea pal-pitații, dar nu voia să facă un atac de cord chiar atunci, în săptămâna în care murise taică-su. Ce s-ar fi întâmplat cu moștenirea? Nu putea s-o lase pe mâinile lui Gabriel.

– Mă insultă degeaba. Nu știi nimic despre mine. Toții anii ăștia m-au mâncat monștrii. Asta a mai rămas din

mine (întinse către el un pahar plin cu scrum de țigară). Ar trebui să te uiți la tine. Dar să nu batem câmpii. În ceea ce mă privește, se izbi ea cu degetul mare în piept, privindu-l pe Gabriel cu ochi ficși, goi – voiam doar să-ți propun să-l căutăm împreună, să n-avem discuții dup-aia alți treizeci de ani. Nu poate fi decât acolo, în zona bibliotecii, așa zic. Nu se prea mai putea mișca, săracul tata. Stătea pe scaun, scotea o carte, o răsfoia, o pune la loc. Apoi alta. Dacă a scris un testament, cu siguranță pe-aici l-a pus. Trebuie că-i pe-aici. Îl căutăm, îl citim și decidem restul în funcție de cuprins...

„Cuprinsul, necuprinsul” – Gabriel dădu din cap, apoi își plimbă mâna peste fruntea pleșuvă, adunând resturile de păr peste frunte.

– Știu ce te aștepți, te aștepți ca tata să mă fi dezmoștenit, nu-i așa?

– O făcuse oricum, când te-a dat afară, ți-amintești, deșteptule? Amelia își desfăcu șorțul care-i dăduse, în timpul discuției, un mic sentiment de inferioritate. Îl aruncă pe un scaun. În ceea ce te privește, bine ar fi să nu găsim testamentul, că nu ar putea avea noutăți pentru nimeni, nu pentru mine, oricum. Însă aș vrea să-l căutăm tocmai ca să vezi de ce m-am mirat când te-am văzut că intri pe ușă și de ce voia unchiul să te scoată afară.

Gabriel se ridică, aruncă teatral ștergarul pe masă, își turnă sfidător un alt pahar și îi întoarse spatelul. Discuția repeta la saturație refrene auzite mereu în ultimii treizeci de ani – blabla, tată și fiu, blabla, tată și fiică, blabla, plecare, blabla, dezmoștenire, plecare, întoarcere, renunțare, pretenții. Viața lui pe scurt. Prefera să se prefacă surd la spusele ei și să invoce dreptul lui ca întâi-născut, și încă bărbat! insinuând că în Codul Civil se vorbește despre asta, e o prevedere acolo sau dacă nu acolo, atunci în tradiția familiei care spune că bărbatul moștenește activele, iar femeile pasivul, apoi dând ochii peste cap, îi zise că e nevoie de o înțelegere principală,

sufletească, pentru că sunt frați, adică ea e soră, ce naiba! stârnind riposta explozivă a Ameliei care-l făcu analfabet și-i recomandă să nu vină la ea cu tâmpeniile astea de troglodit. Trăise suficient să nu mai înghită balivernele d-astea. Nu avea nevoie de lecții, voia doar să lămurească povestea cu moștenirea. Dar el reluă, ignorând-o, recapitulând de la coadă la cap discuția, pretenții, renunțare, întoarcere, plecare, datoriile făcute pe timpul studiilor (făcuse școala de subingineri la seral), când trebuie, vrei – nu vrei, trebuie să investești pentru propriul tău destin și al familiei, chiar dacă par niște cheltuieli absurde sau nechibzuite. Tatăl îi abandonase. Amelia îl așteptă să termine, odihnindu-și mâinile pe masă. Ar fi trebuit să aibă mai multă grijă de unghiile ei ciobite și negre. Se uită la venele umflate, la petele apărute pe dosul palmelor, la bătături și începutul de psoriazis care-i inflama degetele.

– În fine, ai terminat? Oricum, oprește-te. E o chestiune legală: se pare că există un testament, nu spun nimic altceva. Trebuie să-l căutăm, e datoria noastră morală... legală, de fapt. Unchiul și cu mine am vorbit ca noi doi, tu și cu mine, să căutăm astăzi testamentul. Dacă există acest testament, e aici, în zona cărților, așa spune unchiul.

– Cine e ăsta? Unchiul? Ce-are a face cu noi? Să stea la el acasă, ce? vrea să ciupească și el ceva? L-am văzut eu cum stătea cu lacrimi de crocodil, să ciugulească o firimitură. Îi zburau ochii în toate părțile, totul a radiografiat. Nu avea farfuriuță ca noi cestelalți, nu, avea un ditamai platoul să bage la crăpău. Te-a fraierit cu teatrul lui, nu-i așa? Ce om cumsecade! Ce atent! Cât de bine-și cunoaște dumicatul. Pasărea sanitar, așa a făcut și cu bunica. Stă pe-aproape că poate-ți scapă ceva pe jos. Ce treabă are el cu testamentul ăsta? Ce, e a lu' ta'-su? ăsta e un complot, nu ți-e clar? Și-l amintea vag, din copilărie, un bărbat trupeș cu ochelari pătrați în care ochii pluteau ca niște pești triști, cu o floare la butonieră, crai solemn purtând mereu un costum care stătea să explodeze (pentru că altul, se

pare, nu avea). Era apropiat de familie și îi ajutase să se mute în casa aceea naționalizată, pe jumătate ruinată, le făcuse rost de lemne în prima iarnă și apoi a venit cu niște amici să repare acoperișul: tablă, carton asfaltat, vopsea. Da, fusese un apropiat al familiei, se gândi Gabriel, dar nu mai voia să dea înapoi. Nu-i era dator cu nimic. Ba dimpotrivă: i se părea că burtosul ăsta îi furase ceva din afecțiunea părinților, din biografie. Ce, dom'ne, ce ne spune burtosul ăsta ce să facem, ăsta e un complot, ce se amestecă în viața noastră, în viața mea personală?

– Ce complot, dom'ne, nu mai fi paranoic, e o chestie de bun-simț. Dacă nu-l găsim...

Gabriel își trase teatral două palme apoi făcu gesturi de implorare.

– Gata, gata, mi-am revenit. Sunt calm. Nici nu mai beau.

Râgâi discret.

– Bun, deci ce se întâmplă dacă nu-l găsim azi sau mâine sau, hai să zicem, într-o săptămână?

– Atunci lucrurile se așază pe drumul firească. Și eu nu am zis să-l căutăm o săptămână, am zis o zi. N-o să căutăm acum o viață, doar-doar o apărea...

– O zi? Adică cum „o zi”: de dimineață până seara, 24 de ore începând din secunda asta? Ce înseamnă o zi pentru tine? Și dacă va apărea mai târziu, în a 25-a oră, când nu te-aștepți, din cine știe ce cotlon? Ce facem? Vezi ce probleme?! Și, dacă e pe-așa, ziua aproape a trecut...

– Prostii! O zi e o zi, știu ce spun. Până mâine seară la aceeași oră, să zicem, sau până terminăm biblioteca.

Gabriel începu să socotească pe degete.

– Nu mai sunt decât patru ore până se lasă întunericul, am obosit făcând pe cioclul, la unș'pe cel mai târziu, mort-copt mă culc. Asta e rutina mea, dacă nu merg la sala de lectură cu amicii (râse mânzește și făcu cu ochiul). Mă trezesc dimineață să zicem la opt, vin aici la zece, o luăm de la cap. Deci, vreo 14 ore de cotrobăială în

dulapul cu monștri al lui tăticu. Țsta da, sfârșit de săptămână, ca să nu zic de viață.

Amelia își aruncă nervoasă bărbia înainte: avea altă propunere.

– Nu e cazul, nu e cazul! Or fi ele patru camere, dar nu avem de căutat, de fapt, decât în zona aia (arătă cu mâna în spate, către bibliotecă). Așa că nu plecăm de aici până nu lichidăm afacerea asta, că nu am chef să mă acuzi tu de cine știe ce, că atâta aștepți, te știu prea bine. Vom sta și vom căuta până obosim, apoi ne culcăm...

Gabriel își mângâie burta.

– Gata, să facem pace. Ajunge pentru treizeci de ani. Asta e! Începem chiar acum sau mai fumez o țigară?

Amelia se uită la pendulă apoi își privi unghiile ciobite. Oftă.

– Să începem chiar acum. Ia tu raftul cu filosofie, ăla cu cărți mari, eu îl iau p-ăsta. Deci, fii atent! trebuie frunzărite toate cărțile, pagină cu pagină. Și uită-te și pe polițe, s-ar putea să fi căzut în spatele cărților. Sau sub ele.

Gabriel se întinse puțin, trase de piepții umezi ai cămășii s-o răcorească, apoi căscă, pe jumătate pisică – pe jumătate câine și-și aprinse o țigară cu gesturi economicoase, să vadă sor-sa că e pus pe muncă. În mare parte, cărțile erau legate. Aveau copertă de un negru jivrat, cu colțare aurii, panglici roșii de marcat pagina și cotor sângeriu. Erau grele și pline de praf. Unele aveau diverse fâșii de hârtie ca semn. Gabriel le apuca de un colț, le scutura să se desfacă. Frunzărea paginile. Curgeau stoluri de foițe scrise îndesat din carte. Le citea mormăind. Pufnea uneori când dădea de cuvinte latinești. Amelia, cu un raft de cărți nelegate, avea o sarcină mai dificilă, dar și-o asumase înadins, pentru că bănuia că pe Gabriel nu-l trăgea așa la muncă. Avansă pe nesimțite până la capătul poliței, se opri pentru a-și pune, din nou, șorțul și niște mănuși, să-și protejeze mâinile crăpate. Reluă munca, orbește și robotic, așa cum făcuse totul în viață.